

**MAHALLALARDA MILLATLARARO DO‘STLIK ALOQASINI
RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI TAKOMILLASHTIRISH**

<https://doi.org/10.53885/edinres.2022.5.5.022>

Narzullaeva Bahora,

“Mahalla va oila” Ilmiy tadqiqot institute, mayanch doktoranti

Annotatsiya. Maqolada mahallada millatlararo do‘stlik aloqasini rivojlantirish mexanizmlari hamda dunyoda millatlararo do‘stlik aloqalarini o‘rnatish, totuvlikka erishish, turli xalqlar, etnoslar o‘rtasida do‘stona munosabatlarni yanada rivojlantirish masalasi barcha davlatlarda doim dolzarb bo‘lib kelganligi haqida ma‘lumotlar berilgan.

Kalit so‘zlar. Millatlararo do‘stlik, turli xalqlar, do‘stona munosabatlar, do‘stlik aloqalari, insonparvarlik madaniyatini rivojlantirish, millatlararo totuvlik.

**СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ РАЗВИТИЯ
МЕЖНАЦИОНАЛЬНОЙ ДРУЖБЫ В МАХАЛЛЯХ**

Нарзуллаева Бахора,

*базовый докторант научно-исследовательского института
“Махалля и семья”*

Аннотация. В статье представлена информация о механизмах развития межнациональных дружественных отношений в соседстве, а также установления межнациональных дружественных отношений в мире, мира, дальнейшего развития дружеских отношений между разными народами и этносами.

Ключевые слова. Межнациональная дружба, разные народы, дружеские отношения, дружеские отношения, развитие человеческой культуры, межнациональное согласие.

**IMPROVEMENT OF MECHANISMS FOR THE DEVELOPMENT OF
INTERETHNIC FRIENDSHIP IN MAKHALLAS**

Narzullayeva Bahora,

basic doctoral student of the Mahalla and Family Research Institute

Abstract. The article provides information on the mechanisms of development of interethnic friendly relations in the neighborhood, as well as the establishment of inter-ethnic friendly relations in the world, peace, further development of friendly relations between different peoples and ethnic groups.

Key words. Interethnic friendship, different peoples, friendly relations, friendly relations, development of human culture, interethnic harmony.

Mustaqillikning dastlabki yillaridan boshlab bag‘rikenglik va insonparvarlik madaniyatini rivojlantirish, millatlararo va konfessiyalararo hamjihatlikni, jamiyatda fuqarolar totuvligini mustahkamlash, barcha fuqarolarga millati va diniy e‘tiqodidan qat‘i nazar, teng huquq va imkoniyatlar yaratish, yosh avlodni vatanparvarlik, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat, Vatanga muhabbat va sadoqat ruhida tarbiyalash O‘zbekistonda davlat siyosatining muhim ustuvor yo‘nalishlaridan biri etib belgilangan.

Bugungi kunda respublikamizda faol “xalq diplomatiyasi” asosida chet eldagi

vatandoshlarimiz bilan muntazam va o‘zaro foydali munosabatlarni yo‘lga qo‘yish, xorijiy mamlakatlar bilan do‘stona munosabatlarni va madaniy-ma’rifiy aloqalarni mustahkamlash orqali o‘z faoliyatini O‘zbekistonda yashab kelayotgan barcha millat va etnik diasporalarning tarixi, madaniyati, ma’naviy qadriyatlarini, milliy an’analarini va urf-odatlarini saqlash hamda har tomonlama rivojlantirish tamoyillariga asosan olib borayotgan Respublika baynalmilal madaniyat markazi, 138 ta milliy madaniy markazlar, O‘zbekiston xorijiy mamlakatlar bilan do‘stlik va madaniy-ma’rifiy aloqalar jamiyatlari kengashi, shuningdek, 34 ta do‘stlik jamiyatlari muvafaqqiyatli faoliyat yuritib kelmoqda.

Dunyoda millatlararo do‘stlik aloqalarini o‘rnatish, totuvlikka erishish, turli xalqlar, etnoslar o‘rtasida do‘stona munosabatlarni yanada rivojlantirish masalasi barcha davlatlarda doim dolzarb bo‘lib kelgan. Bugungi kunda ustuvor yo‘nalishlaridan biri – jamiyatda millatlararo totuvlik va bag‘rikenglikni ta’minlash, do‘stlik muhitini va ko‘p millatli katta yagona oila tuyg‘usini mustahkamlash, yoshlarni Vatanga muhabbat va sadoqat ruhida, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat bilan qarash ruhida tarbiyalash, xorijiy mamlakatlar bilan madaniy-ma’rifiy aloqalarni yanada rivojlantirishni taqozo etadi.

Dunyoda millatlararo do‘stlik aloqalarini o‘rnatish jarayonini tadqiq etish borasida qator ilmiy tadqiqotlar amalga oshirilib kelinmoqda. Jumladan, millatlararo do‘stlik aloqalarini rivojlantirish masalalari, ijtimoiy nizolar, fenomenologik yoki kundalik hayot, sotsial almashinuv nazariyasi, sotsial makon g‘oyasiga asoslangan nazariy-metodologik ta’limotlar, millatlararo do‘stlik munosabatlarni bevosita yoki bilvosita o‘rganish uchun yoshlar sub madaniyati, migratsiya va multikultur jamiyatlar, akmeologiya yo‘nalishlarining zamonaviy sotsiologiyada qo‘llanilishi millatlararo totuvlik jarayonlarini yanada barqarorlashtirish tizimini sotsiologik tahlil qilish zaruratini ilgari surmoqda.

Konstitutsiyamizda fuqarolari millatidan qat’i nazar O‘zbekiston xalqini tashkil etishini, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi o‘zining hududida yashovchi millat va elatlarning tili, urf-odati va an’analariga hurmat bilan munosabatda bo‘lishni, ularni rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratilishini kafolatlaydi.

Bugungi kunda jahon va mamlakatimizda etnomadaniy jarayonlar, millatlararo munosabatlar va etnik muammolarni o‘rgangan olimlarning ishlarini quyidagicha tasniflash mumkin. Xorij olimlarining millatlararo totuvlik, millatlararo munosabatlar va u bilan bog‘liq masalalar G.Garfinkel, V.Vundt, E.Bogardus, O.Kont, J.Mill, M.Mid, R.Mills, G.Antonos, K.Girs, E.Gellner, M.Xitcher, E.Xobsbaum, A.King va B.Shnayder tadqiqotlarida o‘rganilgan. Muammoning ilmiy tadqiqot mavzusi sifatida kelib chiqishida vertikal yondashuv, ya’ni davlatning milliy totuvlik siyosati, asosan, qonunlar hamda ma’muriy qoidalar, tartibotlar samarali omil sanaladi, degan yondashuv A.Begmatov, B.Iminov, A.Po‘latov, Sh.Samatov, F.Mardonova, N.Mamanazarov, A.Muminov, O‘.Abilov, B.Tuychiev, T.Juraev, Z.Qodirova, B.Sidiqov, I.Ergashev kabi olimlarning asarlarida batafsil yoritilgan.

Mamlakatimizda olib borilgan tadqiqotlarda mavzuga oid nazariy g‘oya va xulosalarga munosabat bildirilib, mazkur yondashuvlardan millatlararo do‘stona aloqalarni rivojlantirish ko‘pgina tadqiqotlar olib borilgan bo‘lsada, ammo mahallalarda do‘stlik aloqalarini rivojlantirish, do‘stlik aloqalarini tiklashda titil ko‘p millatli o‘zbek xalqining tolerant tabiati, insonparvarligi, mehr-shafqatliliigi, turli konfessiyalar va madaniy o‘ziga xoslikka mansub aholi vakillarining milliy muloqot tizimidagi bag‘rikenglikni yanada mustahkamlashning yangi mexanizmlarini tadqiq etish dolzarb, ilmiy-amaliy ahamiyatga egadir.

Mahallalarda millatlararo do'stlik aloqalarini rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish;

– mahallalarda millatlararo do'stlik aloqalarini sotsiologik tadqiq qilishning nazariy-metodologik asoslarini ishlab chiqish;

– mahallalarda do'stlik aloqalarini rivojlantirish muammosini sotsiologik o'rganilganlik holatini aniqlash;

– mahallalarda millatlararo do'stlik aloqalarini rivojlantirish mamlakat taraqqiyotida tutgan ijtimoiy-ma'naviy va siyosiy ahamiyatini ochib berish;

– jamoatchilik fikrini o'rganish asosida mahallalarda millatlararo do'stlik aloqalarini rivojlantirishning ijtimoiy, iqtisodiy va ma'naviy asoslarini o'rganish;

– Yangi O'zbekistonda millatlararo do'stlik aloqalarini rivojlantirish – milliy yuksalishning ustuvor yo'nalishi sifatida tutgan o'rni va ahamiyatini tadqiq etish;

– milliy-madaniy markazlarning millatlararo do'stlik aloqalarini rivojlantirishdagi rolini sotsiologik o'rganish asosida millatlararo do'stlik aloqalarini rivojlantirish jarayonlarini takomillashtirishga oid taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Mahallalarda millatlararo do'stlik aloqalarini yanada rivojlantirish mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlarining fuqarolik jamiyati institutlari bilan o'zaro hamkorligi mexanizmlarini takomillashtirish;

– mahallalarda millatlararo do'stlik aloqalarini yanada rivojlantirish, respublikamizda yashab turgan turli millat va elat vakillarining tili, madaniyati, an'analari va urf-odatlarini saqlash va rivojlantirishni samarali mexanizmlarini takomillashtirish;

– mahallalarda ko'p millatli katta oila his-tuyg'usini, turli millat va elat vakillari o'rtasida do'stlik va totuvlikni yanada mustahkamlash va rivojlantirish, yosh avlodni Vatanga muhabbat va sadoqat ruhida tarbiyalash, fuqarolarning teng huquqliligini ta'minlash;

– mahallalarda millatlararo do'stlik munosabatlarni rivojlantirish, mahallalarda ko'p millatli oilalarning do'stona aloqalarni mustahkamlash, vatandoshlarni qo'llab-quvvatlash va xorijdagi o'zbek va boshqa millat vakillari bilan turmush qurgan oilalar bilan yaqin hamkorlik qilish;

– mahallalarda millatlararo do'stlik aloqalarini rivojlantirishdagi ustuvor maqsadlarni, ilg'or xorijiy tajribani e'tiborga olgan holda millatlararo munosabatlarning tashkiliy-huquqiy asoslarini takomillashtirish.

Mamlakatimiz mahallalarida millatlararo do'stlik aloqalarini rivojlantirishning hududiy amal qilish mexanizmlari ishlab chiqiladi; mahallalarda millatlararo do'stlik aloqalarini holati yuzasidan ijtimoiy fikrni o'rganish asosida aniqlangan natijalar asosida milliy-madaniy markazlar faoliyatini rivojlantirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqiladi; mahallalarda millatlararo do'stlik aloqalarini rivojlantirishning uzluksiz amal qilish mexanizmi hududlararo targ'ibot tizimi mazmunida joriy etiladi; dissertatsiya ishi doirasida tanlov asosida respublikamizning 5 ta hududi: Samarkand, Navoiy va Namangan viloyatlari, Farg'ona viloyati hamda Toshkent shahrida 10 ta millat: o'zbek, qoraqalpoq, qozoq, tojik, rus, qirg'iz, turkman, tatar, ukrain, koreys millatlari va tanlangan turli ijtimoiy guruh vakillari (talabalar, maktab o'qituvchilari, uy bekalari, nafaqaxo'rlar, tadbirkorlar, madaniyat va san'at sohasi xodimlari va jurnalistlar) o'rtasida ekspert so'rovlari o'tkazilgan hamda uning natijalaridan ma'naviy targ'ibot tizimida qo'llaniladi; mahallalarda millatlararo do'stlik aloqalarini hamda turli xalqlar va elatlar kesimida barqaror rivojlantirishga yo'naltirilgan "Do'stlik" mexanizmlari ishlab chiqiladi; jamoat tashkilotlarining bu boradagi faoliyatini muvofiqlashtirish hamda yanada yuksaltirish borasida zaruriy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

O'zbekistonda demokratik jamiyat qurish nazariyasi va amaliyoti, etnomadaniyat, etnosotsiologiya fanlari bo'yicha darsliklar, o'quv qo'llanmalar, uslubiy tavsiyalar tayyorlashda; mahallalarda millatlararo do'stlik aloqalarini yanada mustahkamlash va rivojlantirishga mutasaddi bo'lgan tashkilotlardagi xodimlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish markazlaridagi o'quv kurslarida hamda sotsiologik fikrlar, tavsiyalar etnosiyosat, sotsiologiya fanini yanada takomillashtirishda zaruriy manba sifatida qo'llash mumkinligi bilan izohlanadi.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi millatlararo munosabatlar va xorijiy mamlakatlar bilan do'stona munosabatlar bo'yicha qo'mita, Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi, millatlararo totuvlik g'oyasini keng targ'ib qiluvchi ma'naviy-ma'rifiy muassasalar, siyosiy partiyalar, milliy-madaniy markazlar, ta'lim-tarbiya beruvchi muassasalar, ijodiy birlashmalar, madaniyat uylari, assotsiatsiyalar faoliyatlarida foydalanishlari mumkin.

Mamlakatimizda olib borilayotgan keng ko'lamli islohotlar markazida, avvalo, inson manfaati, uning huquq va erkinliklarini ta'minlash maqsadi turadi. Fuqarolar manfaatlarini faqatgina tinchlik va osoyishtalik, o'zaro hurmat, mehr-oqibat va hamjihatlik muhitini yaratish orqali ta'minlash mumkin.

Bugun dunyo koronavirus pandemiyasi bilan bog'liq inqirozga duch kelgan bir sharoitda ko'plab mintaqalarda millatlararo va konfessiyalararo ziddiyatlar kuchayayotganiga guvoh bo'lmoqdamiz. Shu bois, boshlangan islohotlarni izchil davom ettirish uchun birdamlikni saqlash muhim ahamiyatga ega.

O'zbekistonda aholining ko'p millatli bo'lishiga ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning qulay omili sifatida qaralmoqda. Ijtimoiy va iqtisodiy barqarorlikni saqlash, dinlararo va millatlararo munosabatlarni uyg'unlashtirish hisobiga xalqaro maydonda O'zbekistonning obro'si oshib bormoqda.

Xususan, mamlakatimizdagi davlat ta'lim muassasalarida o'qitish yetti tilda olib boriladi. O'zbekiston Milliy teleradiokompaniyasi o'z ko'rsatuvlarini o'n ikki tilda namoyish etmoqda, o'ndan ortiq tilda gazeta va jurnallar nashr etilmoqda. Millatlararo munosabatlar va xorijiy mamlakatlar bilan do'stlik aloqalari qo'mitasi qoshida 138 ta milliy madaniy markaz, bundan tashqari, 16 ta konfessiyaga tegishli 2300 ga yaqin diniy tashkilot faoliyat yuritadi. Bu borada yaxlit, chuqur o'ylangan siyosat va uni amalga oshirishga qaratilgan amaliy chora-tadbirlar hayotga tatbiq etilib, millatlararo va dinlararo totuvlikni qo'llab-quvvatlashga e'tibor qaratilmoqda. Bu islohot va o'zgarishlarning negizida konstitutsion huquq va kafolatlar yotganini alohida qayd etish lozim. Shundan kelib chiqib, bu borada quyidagi dalillarni keltirib o'tish zarur.

Birinchidan, turli millat va din vakillarining o'z salohiyatini to'laqonli amalga oshirish, ularning huquq va manfaatlarini himoya qilish uchun konstitutsiyaviy kafolatlar belgilangan. Bunda, eng avvalo, fuqarolarning jinsi, irqi, millati, tili, dini, ijtimoiy kelib chiqishi, e'tiqodi, shaxsiy va ijtimoiy mavqeidan qat'i nazar, teng huquq va erkinliklarini, ularning qonun oldida tengligini ta'minlash alohida e'tiborga olingan.

Mazkur sohada O'zbekiston Respublikasi davlat siyosatining asosiy tamoyillari sirasiga fuqarolarning teng huquqliligi, ijtimoiy adolat, qonun ustuvorligi, millat va elatlarning madaniy, til va diniy qadriyatlarini, an'ana va urf-odatlarini o'zaro hurmat qilish kiradi.

Konstitutsiyaviy kafolatlar jinsi, irqi, millati, tili, dini, ijtimoiy kelib chiqishidan qat'i nazar, fuqarolarga jamoat va davlat qurilishida ishtirok etishni ta'minlaydi.

Ta'kidlash joizki, O'zbekiston Respublikasining millatlararo va konfessiyalararo totuvlikni o'rnatish siyosati Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasi va boshqa xalqaro huquqiy-me'yoriy hujjatlarga to'la mos keladi.

Ikkinchidan, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash O'zbekistonning zamonaviy davlat sifatida rivojlanish strategiyasining ajralmas qismi hisoblanadi. Mamlakatimizda 2017-2021 yillarda "O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasiga muvofiq, mazkur sohaga alohida e'tibor qaratilmoqda.

So'nggi to'rt yilda millatlararo munosabatlar va din sohasida 50 dan ortiq qonun hujjatlari va 40 ga yaqin qarorlar qabul qilindi. Bu huquqiy hujjatlarning aksariyati fuqarolarning dini va millatidan qat'i nazar, huquq va erkinliklarini kengaytirish, shu jumladan, jamiyat va davlat ishlarini boshqarishda ishtirok etish imkoniyatini oshirishga qaratilgan.

Masalan, diniy tashkilot faoliyatini tugatish to'g'risida qaror qabul qilish vakolatlari ijro hokimiyati – adliya organlaridan sudlarga o'tkazilib, ularning faoliyati erkinligining huquqiy kafolatlari mustahkamlandi. Diniy tashkilotni ro'yxatdan o'tkazish uchun davlat boji miqdori besh baravarga kamaytirildi, hisobotlarni taqdim etish davriyligi qisqartirildi. Bundan buyon diniy tashkilotlar faqat yilda bir marta hisobot taqdim etadi.

Shuningdek, 2019-yilda millatlararo munosabatlar sohasida O'zbekiston Respublikasi davlat siyosati konsepsiyasi tasdiqlandi. Shu bilan birga, diniy-ma'rifiy soha faoliyatini takomillashtirish bo'yicha bir qancha qarorlar qabul qilinib, unga ko'ra, mazkur sohada yagona davlat siyosatini amalga oshirish, fuqarolarning vijdon erkinligi kafolatlarini himoya qilish, turli millat va elatlar vakillari o'rtasida konstruktiv va o'zaro hurmatga asoslangan munosabatlarni shakllantirish bo'yicha yangi tizim joriy etildi. Xususan, Vazirlar Mahkamasi huzurida millatlararo munosabatlar va xorijiy mamlakatlar bilan do'stlik aloqalari qo'mitasi tashkil etildi, Din ishlari bo'yicha qo'mita faoliyati takomillashtirildi.

Uchinchidan, Harakatlar strategiyasi doirasida mamlakatimizda millatlararo va konfessiyalararo muloqotni rivojlantirish borasida institutsional yondashuv yo'lga qo'yildi. Jumladan, Prezidentimizning 2018-yil 16-apreldagi "O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Din ishlari bo'yicha qo'mita faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaroriga muvofiq, Din ishlari bo'yicha qo'mita huzuridagi Konfessiya ishlari bo'yicha kengashning yangi tarkibi tasdiqlandi.

Kengash tarkibi 9 nafardan 17 nafar a'zoga – O'zbekistonda faoliyat yuritayotgan diniy konfessiyalar vakillari hisobiga kengaydi. E'tiborli jihati, kengash a'zolariga a'zolari oz sonli diniy tashkilotlarning rahbarlari ham kiritildi. Jamoatchilik maslahatlashuv organi hisoblangan mazkur kengashning asosiy maqsadi O'zbekistondagi mavjud diniy-ijtimoiy jarayonlarni muhokama qilish hamda tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Millatlararo munosabatlar va xorijiy mamlakatlar bilan do'stlik aloqalari qo'mitasining asosiy vazifalari qatoriga davlat organlarining respublika hududida joylashgan milliy madaniy markazlar va do'stlik jamiyatlari bilan o'zaro aloqasi va hamkorligini ta'minlash va yanada rivojlantirish kiritildi. Qo'mita qoshida fuqarolarning etnomadaniy talablarini o'rganish, aniqlash va qanoatlantrishga, millatlararo munosabatlarni mustahkamlashga, milliy sabablarga ko'ra, ehtimoliy mojarolarning oldini olishga ko'maklashuvchi Jamoatchilik kengashi tuzildi. Bundan kutilayotgan asosiy natija – mazkur sohada davlat siyosatini amalga oshirish uchun mas'ul bo'lgan davlat organlari faoliyati ustidan jamoatchilik nazoratini kuchaytirishdir.

Mamlakatimiz hududida yashayotgan millatlar urf-odati hamda islom dinining madaniy va sivilizatsion merosi, ma'naviy-falsafiy ahamiyatini chuqur o'rganish

bo'yicha ishlar sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarildi. Bundan ko'zlangan asosiy maqsad – fundamental ilmiy tadqiqotlar natijalari asosida diniy bag'rikenglik, millatlararo munosabatlarning tarixiy ildizlarini chuqur o'rganish va uni bugungi kun sharoitida rivojlantirishdan iborat. Bu borada Islom sivilizatsiyasi markazi, Imom Buxoriy, Imom Termiziy va Imom Moturidiy nomidagi xalqaro tadqiqot markazlari tashkil etildi.

Shu bilan birga, tegishli oliy ta'lim muassasalarida sifatli diniy ta'lim olish imkoniyati kengaymoqda. O'rta, oliy diniy ta'lim, magistratura, boshlang'ich doktorantura va doktoranturani o'z ichiga olgan diniy ta'limning besh bosqichli tizimi shakllantirildi. Islomiy ta'lim muassasalariga talabalarni qabul qilish kvotasi ikki baravar oshirildi. Shuningdek, Toshkent pravoslav seminariyasi va Toshkent xristian seminariyasi o'quv dargohlari ham o'z faoliyatini davom ettirmoqda.

To'rtinchidan, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash O'zbekiston Respublikasi tashqi siyosatida muhim o'rin egallay boshladi. Hukumat xalqaro tashkilotlar hamda ushbu sohada mutaxassislar bilan konstruktiv muloqot va hamkorlik o'rnatishga alohida e'tibor qaratmoqda.

Birlashgan Millatlar Tashkilotining Inson huquqlari bo'yicha Oliy komissari Zeyd Raad Al-Huseyn hamda Evropada xavfsizlik va hamkorlik tashkilotining Milliy ozchiliklar bo'yicha Oliy komissari Lamberto Zanierning mamlakatimizga tashrifi chog'ida mazkur sohada olib borilayotgan islohotlar muhokama qilindi va xalqaro mutaxassislar tomonidan bu boradagi o'zgarishlarga yuqori baho berildi.

E'tiborli jihati, 2017-yilda mustaqil –O'zbekiston tarixida ilk bora mamlakatimizga BMT Inson huquqlari bo'yicha kengashining din va e'tiqod erkinligi bo'yicha maxsus ma'ruzachisi Ahmad Shahid tashrif buyurdi. Uning tavsiyalari asosida 2018-yil 4-may kuni –O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi din va e'tiqod erkinligini ta'minlash bo'yicha “Yo'l xaritasi” tasdiqlandi.

Umuman olganda, xalqaro hamjamiyat mamlakatimizning millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash borasidagi faoliyatini yuqori baholamoqda va –O'zbekiston tajribasiga katta qiziqish bilan qaramoqda. Xususan, O'zbekiston –Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan 2017-yil 19- sentabr kuni Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida bag'rikenglik va o'zaro hurmatni qaror toptirish, diniy erkinlikni ta'minlash, e'tiqod qiluvchilarning huquqini himoya qilish, ularning kamsitilishiga yo'l qo'ymaslikka ko'maklashishga qaratilgan “Ma'rifat va diniy bag'rikenglik” deb nomlangan maxsus rezolyutsiyasini qabul qilish taklif etilishi va ushbu hujjatning 2018-yil 12- dekabrda qabul qilinishi bunga yaqqol misol bo'la oladi.

Mazkur sohada olib borilgan islohotlar doirasida erishilgan muhim natijalardan biri sifatida 2018-yilda AQSH Davlat departamenti O'zbekistonni diniy erkinlik borasida “alohida tashvish uyg'otuvchi mamlakatlar” ro'yxatidan chiqarganini ko'rsatish mumkin.

E'tiborli jihati, 2020-yil 13-oktyabr kuni Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasi sessiyasida bo'lib o'tgan saylovlarda O'zbekiston milliy davlatchiligimiz tarixida ilk bor Birlashgan Millatlar Tashkilotining Inson huquqlari bo'yicha kengashi a'ziligiga uch yil muddatga – 2021-2023 yillarga saylandi. Mamlakatimiz uchun Birlashgan Millatlar Tashkilotiga a'zo 193 davlatdan 169 tasi ovoz berdi. Bu saylovda eng ko'p ovoz berilgan davlat O'zbekiston bo'ldi. Bu ham yurtimizda millati va dinidan qat'i nazar, inson huquqlarini ta'minlashga qaratilgan, shu jumladan, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglik sohasida olib borilayotgan siyosatning e'tirofi desak, mubolag'a bo'lmaydi. Bularning barchasi

O‘zbekistonning xalqaro munosabatlarda ishonchli va mas’uliyatli subyekt sifatidagi roli mustahkamlanayotganidan dalolat beradi.

Xulosa o‘rnida ta’kidlash joizki, mamlakatimizda millatlararo totuvlik va diniy bag‘rikenglik sohasida ijobiy va o‘zaro hurmatga asoslangan muhitni mustahkamlash borasida olib borilayotgan islohotlar natijasida millatlararo va dinlararo munosabatlarning yangi modeli yaratildi. Ushbu model turli millat va din vakillari o‘rtasidagi millatlararo va dinlararo muloqot, konstruktiv yondashuv va barcha fuqarolarning qonun oldida tengligiga asoslanadi.

Shu ma’noda, so‘nggi yillarda O‘zbekistonda millatlararo munosabatlar va din sohasida amalga oshirilgan keng ko‘lamli islohotlar mamlakatda ushbu sohalarda yangicha yondashuv va strategik maqsadni birlashtirgan tizim shakllanishiga xizmat qildi. Mazkur tizimning muvaffaqiyati esa yurtimizda tinchlikni saqlash, fuqarolar xavfsizligini ta’minlash, barqaror rivojlanish uchun zamin yaratmoqda. Zero, zamonaviy davlatning bosh maqsadi jamiyatda hamjihatlik va barqarorlik, inson huquq va erkinliklarining samarali himoya qilinishini ta’minlashdan iborat.

Bu borada Asosiy qonunimiz – Konstitutsiya nafaqat jamiyat va davlat taraqqiyotini belgilovchi oliy darajadagi siyosiy-huquqiy hujjat, balki mamlakatimizda yashovchi har bir fuqaroning munosib turmush tarzini kafolatlovchi muhim asosdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Millatlararo munosabatlar va xorijiy mamlakatlar bilan do‘stlik aloqalarini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. Iyul 25, 2018.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Millatlararo munosabatlar va xorijiy mamlakatlar bilan do‘stlik aloqalarini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2017-yil 19-maydagi PF-5046-son farmoni.

Umaralieva, M. Pedagogical conditions of forming professional competence of teachers. Eastern European Scientific (ISSN 2199-7977). Journal.–Dusseldorf-Germany. (2017).